

et går bra

På Norske Skogs papirfabrikk i Halden har de liten tro på politikerløfter om å «se på saken» om konsernet slås konkurs.

Det konstante, øredøvende drønet fra maskinene som utgjør PM 6, den nyeste maskinen på papirfabrikken Saugbrugs i Halden, minner om lyden av et fossefall. Luftfuktigheten i fabrikklokalet trekker tankene i samme retning. Her går en blanding av 99 prosent vann og én prosent trefiber inn den ene enden og kommer ut som glanset magasinpapir i den andre. Og det for full rulle.

– Det siste året har vært det beste siden 2009 når det kommer til inntjening. Alle sier markedet går ned, men for oss går det så bra som det aldri har gjort før, sier Paul Kristiansen, hovedtillitsvalgt for papirarbeiderne.

Konkurs og politikk

Mens det går så det suser i Halden, er situasjonen er annen for moderselskapet. Norske Skog sa i sommer at de er på randen av konkurs. Lørdag morgen, norsk tid, er foreløpig siste frist i en lang rekke frister for å komme til enighet med kreditorene om å omstrukturere gjelden på 6,4 milliarder kroner.

Da det ble kjent at papirgiganten kanskje bukker under, sa statsminister Erna Solberg (H) til avisa DN at regjeringen «selvsagt vil gjøre en grundig vurdering om hva som kan gjøres.» Det ga et byks både i aksjekursen og i den politiske debatten. KrF og Venstre mener regjeringen bør gripe inn og redde konsernet. Det samme mener Sp.

I Halden er de ikke imponerte. – Hva jeg syns om rikspolitikere vil jeg helst ikke bli sitert på. Høyre, Sp, Ap – de er helt like. Det er LO og Fellesforbundet som driver industripolitikk i Norge. Uten dem hadde vi ikke hatt noe industri igjen. Vi trenger politikere som ser verdien av industri

hele året, ikke bare 14 dager før hvert valg, sier Kristiansen.

Valgkamp-engasjement

Det er nemlig ikke første gang Norske Skog er i hardt vær under en valgkamp (se egen faktaboks).

Særlig sommeren 2005, da konsernet ville legge ned papirfabrikken Union i Skien, tok det fyr i valgkampen. Alle dro til Skien for å stå på de 380 arbeidernes side, og lovnader om større kontroll med lønnsomme bedrifters gjøren og laden satt løst.

Einar Lie, professor i økonomisk historie ved UiO, mener løftene den gang ikke fikk konsekvenser for dem de gjaldt.

– Norske Skog ville legge ned en fabrikk og det ville ikke politikerne ha midt i en valgkamp. Der utviste Norske Skog særdeles dårlig skjønn. Det ville aldri blitt noen stor sak ellers. Politikerne fikk ikke gjort noe for Union. Jeg tror ikke de helt husket alt de hadde vedtatt de siste 15–20 årene, sier han og viser særlig til EØS-avtalen.

– Det var da uttrykket om den «næringspolitiske verktøykassa» kom, og næringsminister Odd Eriksen (Ap) fikk en fryktelig periode med å lete etter ting som skulle ned i den kassa. Hvis vi hopper 30 år tilbake i tid, så var flere tyngre tiltak i næringspolitikken tilgjengelig, som for eksempel billigere kreditt og kraft til enkeltbedrifter. I 2005 var man avskåret fra å bruke dem.

Lie mener imidlertid engasjementet under valgkampen fikk andre konsekvenser, blant annet at næringsminister Dag Terje Andersen (Ap) satt et tak for hvor stor eierandel staten skulle ha i bedrifter, og at han bestemte at selskapene ikke skulle bruke aksjebasert avlønning, såkalte opsjoner, til lederne.

– Det var et nødvendig ønske om å vise politisk handlekraft, og en klar konsekvens av Union-bråket. Siden la regjeringen inn litt penger for å redde en dørfabrikk i Årdal, og de ga tilskudd til Røkke da Aker Solutions slet. Det må ses som et behov for å komme på offensiven, politisk sett, etter Union. Så det kom noe ut av oppstyret, men ikke virkemidler av den typen man etterlyste i valgkampen, sier Lie.

Ingen redningspakke

Han mener historien er i ferd med å gjenta seg i 2017. ▶

Mye prat

Hva jeg syns om rikspolitikere vil jeg helst ikke bli sitert på.

Paul Kristiansen, hovedtillitsvalgt Saugbrugs

1998

• **Asia:** Norske Skogs ekspansjon i Asia starter når selskapet kjøper fabrikk i Kina, Korea, Malaysia og Thailand, via kjøp av en tredjedel av selskapet PanAsia Paper.

1999

• Union blir innfusjonert i Norske Skog.

2000

• Konsernet blir globalt når de kjøper Fletcher Challenge Paper i den største utenlandske investeringen gjort av et norsk selskap (21 mrd kr), og får fabrikkene Tasman i New Zealand, Albury i New South Wales, Australia, Boyer på Tasmania, Australia, Pisa i Brasil og BioBio i Chile. Gjelden øker med 13 milliarder kroner, men det anses ikke som noe problem.

prioritet. Norske Solbøy i Frankrike. Det kjøper fabrikk i Tsjekkia i 1997.